

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมหาราช ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐผู้เปี่ยม
ล้นด้วยทศพิธราชธรรม ทรงมองเห็นความสำคัญของหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา เมื่อแรกเริ่มขึ้น
เถลิงถวัลยราชสมบัติ ได้ทรงมีพระบรมราชปณิธานในปฐมบรมราชโองการ ๐ไว้ว่า “เราจะครอง
แผ่นดินโดยธรรม เพื่อประโยชน์สุขแห่งมหาชนชาวสยาม ขณะนี้เวลาล่วงเลยมาช้านาน เกินกว่า ๕๐ ปี
แล้วที่ทรงครองราชย์ พระองค์ทรงเป็นแบบอย่างที่ดีที่สุดในการประพฤติปฏิบัติ ด้านศีลธรรม ทรง
เปี่ยมล้นด้วยคุณธรรม และจริยธรรมสูงส่งเป็นอย่างยิ่ง”

จากพระบรมราชปณิธานนี้ ๐ แสดงให้เห็นถึงความมุ่งมั่นของพระองค์ที่จะใช้คุณธรรม
เป็นแนวทางในการปฏิบัติและยังได้ทรงพระกรุณาพระราชทานพระบรมราโชวาท แก่ข้าราชการให้
เห็นความสำคัญของคุณธรรม น้อมนำไปเป็นแนวทางในการประพฤติปฏิบัติ โดยตอนหนึ่งว่า
คุณธรรม เป็นสิ่งที่สำคัญต่อสังคมเป็นอย่างมากในการกำหนดความสงบสุขของสังคม สังคมใดที่คน
ในสังคมเป็นผู้เพียบพร้อมด้วยคุณธรรม สังคมนั้นจะมีแต่ความสุข ในขณะที่เดียวกัน หากคนในสังคมใด
มีความบกพร่อง ด้านจิตใจ ขาดคุณธรรม แม้สังคมนั้นจะมีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ สักเพียงใดก็
ย่อมจะหาความสุขได้ยาก ดังนั้น การพัฒนาคุณธรรมของคนในสังคมจึงมีความจำเป็นและต้อง กระทำ
อย่างต่อเนื่อง ครอบคลุมประชากรทุกกลุ่ม

ทั้งได้พระราชทานพระบรมราโชวาท^๑เรื่องคุณธรรมขึ้นพื้นฐานของผู้นำดังข้อความ ตอนหนึ่งว่า
ในฐานะเป็นครูอาจารย์ หัวหน้างานจำเป็นต้องมีความสุจริตยุติธรรม ทำตัวให้เป็นตัวอย่าง เป็นที่พึ่งของผู้อยู่
ใต้บังคับบัญชา ไม่ยอมพ่ายแพ้แก่ความโลภ ความลืมหี้มน ความริษยา ความแตกร้าง ต้องมุ่งมั่นในประโยชน์อันรุ่งเรือง
ไพศาล ของส่วนรวมเป็นเป้าหมาย จึงจะได้ชื่อว่าประสบความสำเร็จและมีชื่อเสียงเกียรติคุณทุกประการดังที่ปรารถนา

^๑สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู, ข้าราชการครู, (กรุงเทพมหานคร : กรมการศาสนา, ๒๕๔๒),
หน้า ๓.

^๒ปราชญา กล้าผจญ, คุณธรรมจริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ , (กรุงเทพมหานคร : เขตใต้การพิมพ์,
๒๕๔๔), หน้า ๒.

^๓อมรา เล็กเรณูสินธุ์, คุณธรรมจริยธรรมสำหรับผู้บริหาร, (กรุงเทพมหานคร : เสนาธรรม, ๒๕๔๒),
หน้า ๑๑.

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒^๐ ได้กล่าวถึงการบริหารงานต้องเป็นไปอย่างโปร่งใสและสามารถตรวจสอบได้ ส่วนคุณสมบัติของผู้บริหารที่ดีนั้นจะต้องมีจรรยาบรรณในวิชาชีพ เพื่อความสำเร็จในการบริหารจัดการของสถานศึกษาและการจัดการศึกษา สิ่งที่สำคัญคือต้องมีคุณธรรม และภาวะผู้นำตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน

แผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๙^๐ ก็ได้ตระหนักถึงความสำคัญของคุณธรรม จึงได้กำหนดแนวทาง ในการพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติไว้ตอนหนึ่งว่า สังคมคุณภาพที่ยึดหลักความสมดุล ความพอดี สามารถสร้างคนทุกคนให้เป็นคนดี คนเก่ง พร้อมด้วยคุณธรรม มีวินัยมีความรับผิดชอบ มีจิตสำนึกสาธารณะ พึ่งตนเองได้ คนมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความสุขอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ดี มีเมืองและชุมชนน่าอยู่ มีระบบคิมีประสิทธิภาพ ระบบเศรษฐกิจมีเสถียรภาพ มีความเข้มแข็งและแข่งขันได้ ได้รับการพัฒนาอย่างยั่งยืนและสมดุลกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ระบบการเมืองการปกครองโปร่งใส เป็นประชาธิปไตย ตรวจสอบได้ และมีความเป็นธรรมในสังคมไทย สังคมมีเอื้ออาทรต่อกัน ดำรงไว้ซึ่งคุณธรรมและคุณค่าของเอกลักษณ์ สังคมไทยที่พึ่งพาเกื้อกูลกัน รู้รักสามัคคี มีจารีตประเพณีดีงาม มีความเอื้ออาทร รักภูมิในชาติและท้องถิ่น มีสถาบันครอบครัวที่เข้มแข็ง ตลอดจนเครือข่ายชุมชนทั่วประเทศ คนไทยส่วนใหญ่มีการศึกษาและรู้จักเรียนรู้ต่อเนื่องตลอดชีวิต เป็นคนดี มีคุณธรรมและซื่อสัตย์ อยู่ในสังคมแห่งภูมิปัญญา และการเรียนรู้ สามารถรักษาภูมิปัญญาท้องถิ่นควบคู่ไปกับการสืบสานวัฒนธรรมประเพณีอันดีงาม ดำรงไว้ซึ่งคุณธรรมและคุณค่าทางสังคมไทยที่ค่ามีความสมานฉันท์และเอื้ออาทรต่อกันอันจะเป็นรากฐานของการพัฒนาประเทศอย่างสมดุล มีคุณธรรมและยั่งยืน

ผู้บริหารควรเป็นแบบอย่างที่ดีของบุคลากรในสถานศึกษา^๙ มีบุคลิกภาพที่ดี มีปฏิภาณไหวพริบดีมีการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาได้ดี มีมนุษยสัมพันธ์ดี มีความรับผิดชอบสูง มีใจเป็นกลางพร้อมที่จะรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น มีความซื่อสัตย์สุจริตยุติธรรม มีคุณธรรมมีความอดทน มีความเสียสละ มีความสม่ำเสมอมั่นคง มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความสามารถในการสื่อสาร มีความกล้าในการพูดและการปฏิบัติ มีความตื่นตัวอยู่เสมอ มีสุขภาพดีเป็นผู้ประสานงานที่ดี เป็นนักพัฒนาและเป็นนักบริการสังคม รู้จักพัฒนาตนเองและสังคมมีความเป็นประชาธิปไตย มีความรักใน

^๐สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงานกฤษฎมนตรี, สถาบันส่งเสริมการประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ, (กรุงเทพมหานคร : สำนักนายกรัฐมนตรี, ๒๕๔๓), หน้า ๓๐.

^๐สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานกฤษฎมนตรี, สรุปสาระสำคัญ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, (กรุงเทพมหานคร: กฤษฎา, ๒๕๔๒), หน้า ๔.

^๙สำนักงานเลขาธิการกฤษฎา, เกณฑ์มาตรฐานผู้บริหารการศึกษาของกฤษฎา, (กรุงเทพมหานคร : กฤษฎา, ๒๕๔๐), หน้า ๑๕-๑๖.

สถาบันของชาติ และอนุรักษ์ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม ชาติและสิ่งแวดล้อมสอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐาน
 ผู้บริหารการศึกษาของคุรุสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ ข้อที่ ๘ กำหนดว่าการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ผู้บริหารมีหน้าที่
 แนะนำ ตักเตือน ควบคุม กำกับดูแลบุคลากรในองค์กร การที่จะปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวให้ได้ผลดี ผู้บริหารต้อง
 ประพฤติปฏิบัติเป็นแบบอย่างที่ดี มิฉะนั้นคำแนะนำตักเตือน หรือการกำกับดูแลของผู้บริหาร จะขาดความสำคัญ
 ไม่เป็นที่ยอมรับของบุคลากรในองค์กร ผู้บริหารควรปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในทุกๆ ด้าน เช่น ด้านคุณธรรม
 ความยุติธรรม และบุคลิกภาพจะมีผลสูงต่อการยอมรับของบุคลากรทำให้เกิดความเชื่อถือศรัทธาต่อการบริหารงาน
 จนสามารถปฏิบัติตามได้ด้วยคามพึงพอใจ

คุณธรรม จึงเป็นสิ่งจำเป็นยิ่งในปัจจุบัน โดยเฉพาะในสังคมที่มีระบบการแข่งขันกันสูง
 เป็นสังคมเห็นแก่ตัว มีใครยาวสาวได้สาวเอา เราเปลี่ยนจากสังคมเศรษฐกิจที่พึ่งตนเอง เป็นสังคมวัตถุ
 พุ่มเฟิย คนส่วนใหญ่ปรับตัวไม่ได้ ตามไม่ทัน เราก็นั่นแต่ความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ละทิ้ง
 ความเป็นธรรม คนเห็นแก่ตัวมากขึ้นทุกวัน ข้าราชการที่เคยเป็นที่พึ่งของประชาชน เป็นคนที่มี
 คุณธรรม รักเกียรติ รักภวณัย แต่ปัจจุบันสิ่งที่กล่าวมากำลังจะหมดไปถ้าไม่ช่วยกัน แก้ไข ความเจริญ
 ทางด้านเทคโนโลยีและวิทยาศาสตร์ ไม่ได้เป็นหลักประกันที่จะสร้างความก้าวหน้าในเรื่องคุณธรรม
 การพัฒนาคนในภาวะที่สังคมเศรษฐกิจและการเมืองมีแต่การแข่งขัน จึงจำเป็นต้องเน้นให้คนมี
 คุณธรรมควบคู่ไปกับการศึกษา และการบริหารงานส่วนอื่นๆ ทั้งนี้ เพื่อให้เหมาะสมกับสังคมใน
 ปัจจุบันไม่เช่นนั้น คนก็จะคล้อยตามไปกับกระแสสังคม จนลืม คุณธรรมอันดีงามของเราไป
 สถาบันการศึกษาจำเป็นต้องตระหนักว่าเป็นหน้าที่อย่างหนึ่งในการจัดการศึกษา เพื่อเสริมสร้าง
 คุณธรรมให้แก่เด็กและเยาวชนของเรา^๖

เมื่อสังคมเปลี่ยนไปตามกระแสสังคมโลก วัตถุนิยมเข้ามามีอิทธิพลต่อวิถีการดำเนินชีวิต
 จึงทำให้ค่านิยมของเราเปลี่ยนไปด้วย เงื่อนไขทางเศรษฐกิจเข้ามามีบทบาทในการดำรงชีวิต
 ภาพลักษณ์ความประพฤติทางศีลธรรม เป็นไปในทางลบ ปรากฏเป็นข่าวตามสื่อต่างๆ หลายเรื่อง ไม่ว่าจะ
 จะเป็นการลามกอนาจารทางเพศ การค้าขายสิ่งผิดกฎหมาย เสพสิ่งเสพติดมึนเมา การทุจริต เล่นการ
 พนัน ู้สาว ทำร้ายร่างกาย ผู้ได้บังคับบัญชาลงโทษนักเรียนด้วยวิธีที่ไม่เหมาะสม รุนแรง แสวงหา
 รายได้จากอามิสสินจ้างหรือเพื่อประโยชน์อันมิควรจากศิษย์ สิ่งเหล่านี้ ล้วนทำให้ภาพลักษณ์ของ
 ผู้บริหาร ครู – อาจารย์ ถูกวิพากษ์วิจารณ์ไปในทางที่เสื่อมเสียจากสังคม ไม่เหมาะสมกับบทบาทความ
 เป็นแม่พิมพ์ที่ดีเป็นเหตุนำมาซึ่งความเสื่อมถอยของผู้บริหาร ครู – อาจารย์ และสถาบันในอนาคต

^๖ธีระ รุญเจริญ, การบริหารเพื่อการปฏิรูปการเรียนรู้ , (กรุงเทพมหานคร : ขั้วฟ้า, ๒๕๔๕),
 หน้า ๓๕-๔๐.

^๖ไพฑูรย์ สินลารัตน์, การเปลี่ยนแปลงทางสังคม ผลกระทบต่อค่านิยมและการศึกษาไทย ในจริยธรรม
 กับการศึกษา, (กรุงเทพมหานคร : คณะครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๐), หน้า ๑.

ดังนั้น จึงควรปรับมาตรฐานคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ ผู้บริหาร ครู – อาจารย์ จึงเป็นกลุ่มบุคคลที่จะต้องได้รับการปฏิรูป^๕

จากเหตุผลดังกล่าวมาแล้ว เมื่อโรงเรียนมีการแข่งขันกันสูง โดยนำเอาเทคโนโลยีมาใช้ในโรงเรียน ระบบการศึกษาใหม่ เพื่อให้เข้ากับสังคมปัจจุบัน ปรับระบบการศึกษาแบบใหม่โดยเน้นด้านวัตถุเป็นสื่อกลางในการเรียนการสอน ทำให้โรงเรียนมีความก้าวหน้าทางวัตถุมากขึ้นมีอาคารสถานที่เรียนมากขึ้น ผู้บริหารจึงมีความรับผิดชอบสูง จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องบริหารงานอย่างรอบครอบ มีความอดทน มีคุณธรรมในการบริหารงาน ต่ออาชีพต่อตนเอง ต่อเพื่อนร่วมงานต่อสังคมและสถาบันต่อตนเอง ด้วยความโปร่งใส ในการบริหารงาน ทั้งได้พระราชทานพระบรมราโชวาท เรื่องคุณธรรมขั้นพื้นฐานของผู้นำดังข้อความต่อไปนี้ว่า ในฐานะเป็นครูอาจารย์ หัวหน้างานจำเป็นต้องมีความสุจริต ยุติธรรม ทำตัวให้เป็นตัวอย่าง เป็นที่พึ่งของผู้ที่อยู่ใต้บังคับบัญชา ไม่ยอมพ่ายแพ้แก่ความโลภ ความลึမ် ล้วนความริษยา ความแตกร้าง ต้องมุ่งมั่นในประโยชน์อันรุ่งเรืองไพศาลของส่วนรวมเป็นเป้าหมาย จึงจะได้ชื่อว่าประสบความสำเร็จและมีชื่อเสียงเกียรติคุณทุกประการดังที่ปรารถนา

จากสภาพปัญหาของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่พบ คือ ด้านคุณธรรมต่อวิชาชีพ การบริหาร ด้านคุณธรรมต่อเพื่อนร่วมงาน ด้านคุณธรรมต่อสังคมและสถาบันด้านคุณธรรมต่อตนเอง ทำให้ผู้ศึกษา ต้องการศึกษาวาด้านคุณธรรมข้อใดเป็นปัญหาต่อผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่สำคัญยิ่งที่จะต้องแก้ไขปรับปรุง เพื่อประโยชน์สูงสุดในการบริหารงาน แก่โรงเรียน ผู้ศึกษาจึงได้ทำการศึกษาคุณธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ตามทัศนะของครู โรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นบุคลากรที่สำคัญที่จะต้อง ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้ร่วมงานและผู้เกี่ยวข้อง ในด้านคุณธรรม การปฏิบัติหน้าที่การงาน เพื่อให้สามารถเป็นหนทางที่จะไปสู่การปฏิบัติงานต่างๆ อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ได้กำหนดไว้

^๕เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, กลิ่นลูกที่ ๕ ปรัชญาสังคม สังคมไทยที่พึงประสงค์ ในศตวรรษที่ ๒๑, (กรุงเทพมหานคร : ชักเชสเดีย, ๒๕๔๑), หน้า ๑๕๐-๑๕๑.

๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑.๒.๑ เพื่อ ศึกษาคุณธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ตามทัศนะของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร

๑.๒.๒ เพื่อศึกษาการเปรียบเทียบคุณธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา จำแนกตาม เพศ อายุ วุฒิการศึกษา และ ประสบการณ์ทำงาน

๑.๓ ขอบเขตของการวิจัย

๑.๓.๑ ขอบเขตด้านประชากร

การวิจัยครั้งนี้ กำหนดขอบเขตของประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร จำนวนโรงเรียนมัธยมศึกษา ๖ โรงเรียนในเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร จำนวนประชากรทั้งสิ้น ๔๘๓ คน

๑.๓.๒ กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ให้ข้อมูลในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้มาโดยใช้วิธีการคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากสูตร R.V.KRejcie และ D.W.Morgan^{๐๙} ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง ๒๑๔ คน

๑.๓.๓ ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้แนวความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ตามทัศนะของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร โดยจำแนกตามตัวแปร คือ

ตัวแปรต้น ได้แก่ เพศ อายุ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ทำงาน

ตัวแปรตาม ได้แก่ ด้านคุณธรรมต่อวิชาชีพการบริหาร,ด้านคุณธรรมต่อเพื่อนร่วมงาน ด้านคุณธรรมต่อสังคมและสถาบัน,ด้านคุณธรรมต่อตนเอง

^{๐๙}ชานินทร์ ศิลป์จารุ, การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS, พิมพ์ครั้งที่ ๑๐, (กรุงเทพมหานคร: บิสิเนสสอร์แอนด์ดี, ๒๕๕๒), หน้า ๔๓-๔๕.

๑.๓.๔ ขอบเขตด้านพื้นที่ในการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้ กำหนดพื้นที่การศึกษา คือ โรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ดังนี้

๑. โรงเรียนชินโรสวิทยาลัย	จำนวน	๕๑	คน
๒. โรงเรียนสวนอนันต์	จำนวน	๑๕	คน
๓. โรงเรียนสุวรรณารามวิทยาคม	จำนวน	๘๕	คน
๔. โรงเรียนสตรีวัดระฆัง	จำนวน	๑๓	คน
๕. โรงเรียนมัธยมวัดคูสิตาราม	จำนวน	๘๔	คน
๖. โรงเรียนมัธยมวัดนายโรง	จำนวน	๑๘	คน
รวมจำนวนครู			๔๘๓ คน

๑.๔ ปัญหาที่ต้องการทราบ

๑.๔.๑ เพื่อให้ทราบถึง คุณธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร เป็นอย่างไร

๑.๔.๒ เพื่อเปรียบเทียบคุณธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา จำแนกตาม เพศ อายุ วุฒิการศึกษา และ ประสบการณ์ทำงาน เป็นอย่างไร

๑.๕ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

คุณธรรม หมายถึง คุณงามความดีที่สั่งสมไว้อยู่ภายในจิตของมนุษย์ สามารถแสดงออกมาได้จากการกระทำทางกาย วาจา และใจ

ทัศนะ หมายถึง ความคิดเห็น ของครูผู้สอน ที่มีต่อการพัฒนาการด้านคุณธรรมต่อวิชาชีพ การบริหาร ด้านคุณธรรมจริยธรรมต่อเพื่อนร่วมงาน ด้านคุณธรรมจริยธรรมต่อสังคมและสถาบัน และ ด้านคุณธรรมจริยธรรมต่อตนเอง

๑. ด้านคุณธรรมต่อวิชาชีพการบริหาร หมายถึง คุณธรรมสำคัญต่อผู้บริหารจะใช้ประพฤติปฏิบัติต่อวิชาชีพการบริหาร ให้เกิดความมั่นคงในหน้าที่การงาน เป็นที่เชื่อถือศรัทธาและเป็นที่ยอมรับของสังคม โดยใช้หลักธรรม มรอาวธรรม ๔ ประการ คือ

๑) สัจจะ คือ ความซื่อสัตย์ต่อกัน หมายถึง ความจริงใจ ความปรารถนาดี และการปฏิบัติต่อกัน ที่ตรงไปตรงมาไม่มีเล่ห์เหลี่ยม ไม่โกหกมดเท็จ ไม่มีการบิดเบือนจากสิ่งที่จริง ไม่กล่าวร้ายผู้อื่น คนที่มีสัจจะ จะพูดแต่คำจริง จึงได้รับการยอมรับนับถือและเป็นที่ไว้วางใจของผู้อื่นใครๆก็อยากคบหาสมาคมด้วย

๒) ทมะ คือ การข่มจิต หมายถึง การหักห้ามความโกรธ ความอยากได้ ความหลง หรือกิเลสต่างๆซึ่งถือเป็นอำนาจใจดำเป็นการหักห้ามใจมิให้กระทำสิ่งที่ผิดศีลธรรม ผิดกฎหมาย สิ่งที่เป็นความชั่ว ไม่ลุ่มหลงกับลาภยศ และไม่คอร์รัปชันเนื่องจากโดยทั่วไปคนเรามีความต้องการ ไม่สิ้นสุด จึงต้องตกเป็นเหยื่อของกิเลสตัณหา

๓) ขันติ คือ ความอดทนความอดกลั้น อดทนต่อความยากลำบากต่างๆ เมื่อต้องเผชิญ กับอุปสรรคในภารกิจประจำวัน อดทนต่อความตรากตรำ ต้องใช้ความอดสาหะพากเพียรเพื่อให้ภารกิจ ต่างๆสำเร็จลุล่วงตามแผนหรือเป้าหมายที่ได้วางไว้

๔) จาคะ คือ การเสียสละให้ปันสิ่งของ ทรัพย์สินหรือแม้กระทั่งน้ำใจให้แก่ผู้อื่นฝึก การเป็นบุคคลที่มีน้ำใจกว้างขวาง เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ผูกไมตรี ทำให้เกิดความรักใคร่ผูกพันต่อกันยั่งยืน

๒. ด้านคุณธรรมต่อเพื่อนร่วมงาน หมายถึง คุณธรรมของการอยู่ร่วมกัน จะทำให้องค์กร เจริญก้าวหน้าและเป็นปกติสุข โดยใช้หลักธรรม พรหมวิหาร ๔ คือ

๑) เมตตา คือ ความรัก ความปรารถนาดี มีไมตรี ต้องการให้ทุกคนประสบประโยชน์และความสุข

๒) กรุณา คือ ความสงสาร อยากช่วยเหลือผู้อื่นให้พ้นจากความทุกข์ ใฝ่ใจที่จะปลด ปลื้องบำบัดความทุกข์ยากเดือดร้อนของคนและสัตว์ทั้งปวง

๓) มุทิตา คือ ความเบิกบานพลอยยินดี เมื่อเห็นผู้อื่นอยู่ดีมีสุข ก็มีใจแช่มชื่นเบิกบาน เมื่อเห็นเขาทำงานประสบความสำเร็จก้าวหน้ายิ่งขึ้น ไป ก็พลอยยินดีบันเทิงใจด้วยพร้อมที่จะช่วย ส่งเสริมสนับสนุน

๔) อุเบกขา คือ ความมีใจเป็นกลางค้อมองตามความเป็นจริง โดยวางจิตเรียบ สม่ำเสมอ มั่นคงเที่ยงตรงดุจตราขึง มองเห็นการที่บุคคลจะได้รับผลดีหรือชั่วสมควรแก่เหตุที่ตน ประกอบพร้อมที่จะวินิจฉัยและปฏิบัติไปตามหลักการ เหตุผลและความเที่ยงธรรม

๓. ด้านคุณธรรมต่อสังคมและสถาบัน หมายถึง คุณธรรมที่ปกครองจิตใจของมนุษย์ให้อยู่ในความดี ไม่ให้ละเมิดและอยู่ร่วมกันด้วยความสงบสุข ทำให้โลกเกิดความร่มเย็นเป็นสุขโดยใช้หลักธรรม ธรรมคัมภีร์ครองโลก ๒ อย่าง คือ

๑) หิริ คือ ความละอายแก่ใจ ไม่กล้าทำบาปทำชั่วทั้งในที่ลับและที่แจ้ง ได้แก่ ทุจริต ทางกาย วาจา และใจ ซึ่งจะก่อให้เกิดความทุกข์ ความเสียหายทั้งแก่ตนเองและผู้อื่นความละอายต่อการ ทำความชั่วหรือบาปอันเป็นความรู้สึกถึงสิ่งที่เกิดขึ้นภายในจิตใจ

๒) โอตตัปปะ คือ ความเกรงกลัวต่อผลของความชั่วที่เป็นบาปทุจริต มีผลทำให้เกิดความทุกข์ ความเดือดร้อน ความเสียหาย จึงไม่กล้าทำความชั่วทุจริต เพราะกลัวต่อผล วิบากกรรมของความชั่ว ต้องได้รับทุกข์ ทรมาณและเกรงว่าคนอื่นจะได้รับความทุกข์ทรมาณ เพราะการกระทำของตนเองเป็นต้นเหตุ

๔. ด้านคุณธรรมต่อตนเอง หมายถึง คุณธรรมที่มีความสำคัญสำหรับผู้บริหารมาก เพราะเกื้อกูลเอื้ออำนวยในกิจการหรือในการทำความดีทุกอย่าง เพื่อมิให้ทำอะไรผิดพลาด เปรียบเสมือนกัลยาณมิตรที่คอยให้ความช่วยเหลือมิให้ทำอะไรผิดพลาดโดยใช้หลักธรรมมีอุปการะมาก ๒ ประการ

๑) สติ คือ รู้จักกำหนดจดจำระลึกการที่ทำ คำที่พูดกิจที่ทำแล้วและจะต้องทำต่อไป จะทำอะไรก็รอบคอบรู้จักยับยั้งใจไม่ผิดพลาดไม่ปล่อยปะละเลยทิ้งโอกาสสำหรับความดีงาม

๒) สัมปชัญญะ คือ ความรู้ตัวหรือปัญหาที่เกิดขึ้นเฉพาะหน้าคือมีปัญญารู้ตัวอยู่ทุกขณะไม่เผลอตว์ สัมปชัญญะใช้คู่กับสติความระลึกได้ จึงมักพูดรวมกันว่าคนมีสติสัมปชัญญะ หมายความว่า เมื่อมีสติแล้วจะมีสัมปชัญญะเป็นของคู่กัน สัมปชัญญะความรู้ตัวนี้ก็คือ ปัญญาที่เกิดขึ้นเฉพาะหน้า เพราะมีสตินั่นเอง

ผู้บริหาร หมายถึง ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ ผู้อำนวยการ หรือ ผู้รักษาการในตำแหน่งโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร

ครู หมายถึง ครูผู้สอนหรือบุคคลที่ได้รับอนุญาตให้เป็นครูสอนโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร

๑.๖ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๑.๖.๑ ได้ทราบถึงการศึกษาคุณธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร

๑.๖.๒ ได้ทราบถึงการเปรียบเทียบการศึกษาคุณธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาตามโรงเรียนทัศนะของครูมัธยมศึกษาจำแนกตาม เพศ อายุ วุฒิการศึกษา และ ประสบการณ์ทำงาน

๑.๖.๓ สามารถนำผลการวิจัยไปใช้ในการพัฒนาคุณธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ตามทัศนะของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร